

RAFAŁ BIELECKI

Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie, Polska ■ Pedagogical University of Cracow, Poland

Analiza realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju Miechowskiego Stowarzyszenia Gmin „Jaksa”

Analysis of the Implementation of the Local Development Strategy of Miechów Communes Association “Jaksa”

Streszczenie: W 2006 r. z inicjatywy sześciu gmin powiatu miechowskiego powstało Miechowskie Stowarzyszenie Gmin „Jaksa”, które skupia przedstawicieli trzech sektorów: społecznego, gospodarczego i publicznego. Obecnie tworzą je: 96 członków (osoby fizyczne) i 7 samorządów gminnych, starostwo powiatowe w Miechowie oraz trzy organizacje pozarządowe. Działalność skupia się przede wszystkim na rozwoju obszarów wiejskich. W ramach działalności statutowej stowarzyszenia została opracowana Lokalna Strategia Rozwoju (LSR). W latach 2009–2015 Lokalna Grupa Działania (LGD) przy Miechowskim Stowarzyszeniu Gmin „Jaksa” realizowała projekty zawarte w priorytetach Lokalnej Strategii Rozwoju, mianowicie: „Wartość dodana do życia na wsi”, czyli wzrost poziomu i jakości życia, a także aktywizacja i integracja mieszkańców oraz „Poprawa atrakcyjności turystycznej i promocja produktu lokalnego”, w tym rozwój turystyki, zachowanie lokalnego dziedzictwa kulturowego i historycznego. To główne kierunki działań Stowarzyszenia powołanego po to, aby w oparciu o środki unijne zaktywizować społeczność lokalną do budowania infrastruktury i wspólnego działania na rzecz rozwoju obszaru. W latach 2007–2015 na realizację zadań na terenie powiatu miechowskiego przeznaczono ok. 7,5 mln zł. Były to zadania, takie jak: „Małe projekty”, „Odnowa i rozwój wsi”, „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw” i „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej”.

Celem artykułu jest:

- określenie efektów działań i operacji realizowanych w ramach poszczególnych przedsięwzięć zgodnych z Lokalną Strategią Rozwoju,
- analiza liczby projektów realizowanych w ramach każdego z przedsięwzięć wraz z oceną, które są najlepiej oraz najgorzej realizowane,
- przedstawienie struktury grup beneficjentów wnioskujących o wsparcie.

Abstract: In 2006, upon the initiative of six municipalities of the Miechow district, Miechow Association of Municipalities “Jaksa” was founded. It brings together representatives of three sectors: social, economic and public life sector. It has currently 96 members (individuals) and seven local governments, county authorities in Miechow, and three non-governmental organizations. Its main activity focuses on rural development. As part of statutory activities, the association developed Local Development Strategy. In the years 2009–2015, Miechow Association of Municipalities “Jaksa” Local Action Group implemented projects which included the priorities of the Local Development Strategy, namely: “Added Value” to rural life – that is, an increase of the level and quality of life, as well as the activation and integration of citizens, and “Improvement of tourist attractiveness and promotion of local products” which includes

development of tourism and preservation of the local cultural and historical heritage. These are the main ways of the Association, established on the basis of EU funds, in order to activate local community to build infrastructure and join actions for the development of local area. In the years 2007–2015, for the implementation of tasks in the Miechow district, about 7.5 million PLN has been allocated. Tasks carried out in the framework of the program included: diversification, creation and development of micro-enterprises, “Village renewal” and “Small Projects”.

The purposes of this article are:

- identification of effects of actions and operations carried out within the framework of individual projects consistent with the Local Development Strategy,
- analysis of the number of projects under each of ventures together with an evaluation of which projects are the best and the worst implemented,
- presentation of the structure of beneficiary groups that request support.

Słowa kluczowe: analiza ilościowa; analiza jakościowa; beneficjent; rozwój lokalny

Keywords: beneficiary; local development, quantitative analysis; qualitative analysis

Otrzymano: 10 grudnia 2016

Received: 10 December 2016

Zaakceptowano: 30 czerwca 2017

Accepted: 30 June 2017

Sugerowana cytacja/Suggested citation:

Bielecki, R. (2017). Analiza realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju Miechowskiego Stowarzyszenia Gmin „Jaksa”. *Przedsiębiorczość – Edukacja [Entrepreneurship – Education]*, 13, 106–116. DOI: 10.24917/20833296.13.8

Wstęp

Przystąpienie Polski do Unii Europejskiej umożliwiło jednostkom samorządu terytorialnego uzyskiwanie funduszy wspierających rozwój społeczno-gospodarczy i zwiększanie ich konkurencyjności. Środki unijne w Polsce, zarówno przedakcesyjne, jak i otrzymane w ramach członkostwa Polski w Unii – wydatkowane w latach 2004–2006 oraz 2007–2013 – stanowiły i zapewne będą stanowić w kilku najbliższych latach ważny czynnik rozwoju społeczno-ekonomicznego kraju w skali regionalnej i lokalnej (Weiss, 2004; Jarecki, Krawiec, 2007; Gos, Wąsowicz, 2008; Klamut, 2008).

Fundusze strukturalne wspierają restrukturyzację i modernizację gospodarek krajów UE. Są kierowane do tych sektorów gospodarki i regionów, które bez pomocy finansowej nie są w stanie dorównać do średniego poziomu ekonomicznego w Unii (Czempas, 2009). Dzięki funduszom strukturalnym oraz Funduszowi Spójności realizowane są m.in. projekty mające na celu podniesienie kwalifikacji i aktywności gospodarczej mieszkańców, pomoc przedsiębiorstwom w zakresie tworzenia ich koncepcji rozwojowych i finansowania innowacyjnych technologii oraz tworzenia właściwej infrastruktury technicznej zwiększającej potencjał inwestycyjny poszczególnych regionów (Filip, 2005).

Szczególne miejsce w pozyskiwaniu środków dla samorządów zajmuje Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego. Obejmuje on cztery priorytety:

- rozbudowę i modernizację infrastruktury służącej wzmocnieniu konkurencyjności regionów,
- wzmocnianie rozwoju zasobów ludzkich w regionach,
- rozwój lokalny,

- pomoc techniczną (*Zintegrowany Program...*, 2003).
Celem artykułu jest:
- określenie efektów działań i operacji realizowanych w ramach poszczególnych przedsięwzięć zgodnych z Lokalną Strategią Rozwoju,
- analiza liczby projektów realizowanych w ramach każdego z przedsięwzięć wraz z oceną, które są najlepiej oraz najgorzej realizowane,
- przedstawienie struktury grup beneficjentów wnioskujących o wsparcie.

Metody badawcze i obszar geograficzny badań

Powiat miechowski usytuowany jest w północno-zachodniej części województwa małopolskiego. Stolicą powiatu jest miasto Miechów, które leży w odległości 40 km na północ od Krakowa, siedziby władz wojewódzkich. Powiat miechowski jest jednym z 19 powiatów ziemskich województwa małopolskiego.

Jednostkę samorządową tworzy 7 gmin: miejsko-wiejska (Miechów) i 6 wiejskich (Charsznica, Gołcza, Kozłów, Książ Wielki, Raclawice, Słaboszów). W skład powiatu wchodzi 150 miejscowości. Powierzchnia ogólna powiatu wynosi 676,73 km².

Terytorium powiatu miechowskiego zamieszkuje ponad 50 tys. osób. Średnia gęstość zaludnienia wynosi ok. 75 osób/km².

Na podstawie działań podjętych przez Miechowskie Stowarzyszenie Gmin „Jaksa” w latach 2009–2015 wykonano analizę i ocenę wpływu funduszy unijnych na lokalny rozwój powiatu miechowskiego. W ten sposób powstał obraz efektów realizacji zarówno ilościowego, jak i jakościowego procesu wdrażania strategii w życie. W przypadku podsumowania ilościowego przedstawiono podstawowe dane ilościowe dotyczące działalności Stowarzyszenia w latach 2009–2015: liczby oraz wartości złożonych wniosków o dofinansowanie w ramach prowadzonych naborów oraz analizę tych danych z uwzględnieniem rodzaju beneficjentów, którzy złożyli wnioski o dofinansowanie. Analiza zawiera szczegółowe dane dotyczące: liczby złożonych wniosków, wartości złożonych wniosków, liczby beneficjentów, którzy składali wnioski. Dla przejrzystości i obiektywności analizy zaprezentowanych danych podano je zarówno w liczbach bezwzględnych, jak i w odniesieniu do gmin wchodzących w skład powiatu miechowskiego.

Metody badawcze zastosowane w przedmiotowej ewaluacji obejmowały:

- analizę założeń Lokalnej Strategii Rozwoju Miechowskiego Stowarzyszenia Gmin „Jaksa” – celów, przedsięwzięć i struktury budżetu w celu oceny stopnia ich realizacji,
- analizę statystyczną dotyczącą realizacji budżetu LSR,
- ankiety audytoryjne wśród mieszkańców i członków LGD.

Założenia Lokalnej Strategii Rozwoju

Poniżej przedstawiono analizę stanu wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju w podziale na cztery działania wdrażane w ramach podejścia Leader.

1. Na działanie „Małe projekty” przeznaczono 50,38% kwoty z całego budżetu LSR. W ramach przeprowadzonych naborów wpłynęło łącznie 400 wniosków. Spośród nich LGD wybrała i rekomendowała 246 projektów. Wartość zakończonych i rozliczonych projektów w stosunku do limitu środków dla działania „Małe projekty” wyniosła 96,83%.

2. Na działanie „Odnowa i rozwój wsi” przeznaczono kwotę ok. 31,20% całkowitego budżetu LSR. W ramach przeprowadzonych naborów do biura Lokalnej Grupy Działania wpłynęły łącznie 23 wnioski. Wartość zakończonych i rozliczonych projektów w stosunku do limitu środków dla działania „Odnowa i rozwój wsi” wyniosła 92,74%.
3. Na działanie „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw” przeznaczono 7,46% całkowitego budżetu LSR. W ramach przeprowadzonych naborów wpłynęło łącznie 10 wniosków. Spośród 8 wybranych do rekomendacji projektów wyłoniono 3, na które zawarto umowy o przyznanie pomocy. Wartość zakończonych i rozliczonych projektów w stosunku do limitu środków dla działania wyniosła 53,77%.
4. Na działanie „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej” przeznaczono 10,98% całkowitego budżetu LSR. W ramach przeprowadzonych naborów wpłynęły łącznie 22 wnioski. Spośród 14 wybranych do rekomendacji projektów wskazano 6, na które zawarto umowy o przyznanie pomocy. Wartość zakończonych i rozliczonych projektów w stosunku do limitu środków dla działania wyniosła 83,10%. Budżet przeznaczony na całość zadań wykorzystano w 90,84%.

Beneficjenci Lokalnej Strategii Rozwoju Stowarzyszenia „Jaksa”

Wśród wszystkich wnioskodawców (tab. 1), mogących ubiegać się o wsparcie finansowe w ramach wdrażania lokalnych strategii rozwoju, można wymienić następujące grupy:

- jednostki samorządu terytorialnego – gminy,
- jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego,
- kościoły i związki wyznaniowe,
- organizacje pozarządowe,
- podmioty prowadzące działalność gospodarczą,
- osoby fizyczne.

Tab. 1. Beneficjenci Lokalnej Strategii Rozwoju

Grupy beneficjentów	Liczba zrealizowanych projektów
JTS gminy i starostwo powiatowe	55
Jednostki organizacyjne JST (GOK, MDK biblioteki)	9
Kościoły i związki wyznaniowe	6
Organizacje pozarządowe	56
Podmioty prowadzące działalność gospodarczą	28
Osoby fizyczne w tym rolnicy	7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych od Lokalnej Grupy Działania Miechowskiego Stowarzyszenia Gmin „Jaksa”

Najsukuteczniejszą grupą wnioskodawców w otrzymaniu pomocy pod względem liczby złożonych wniosków w latach 2009–2015 (tab. 1) były organizacje pozarządowe (OSP, KGW, UKS i inne), które wspólnie złożyły 34,79% wszystkich wniosków. Jednostki samorządu terytorialnego (gminy, powiat) łącznie złożyły 34,17% wszystkich wniosków. Na trzecim miejscu spośród analizowanych grup beneficjentów znaleźli się przedsiębiorcy, którzy złożyli 17,4% wniosków. Kolejne miejsca zajęły odpowiednio: samorządowe jednostki organizacyjne – 5,59%, osoby fizyczne (w tym rolnicy) – 4,35% oraz parafie – 3,75%.

Podsumowując, pod względem liczby wniosków należy wskazać dużą aktywność sektora społecznego, zwłaszcza organizacji pozarządowych, które złożyły więcej wniosków niż jednostki samorządu terytorialnego. Również na uwagę zasługuje znaczny udział projektów sektora gospodarczego.

Realizacja Lokalnej Strategii Rozwoju

Lokalna Strategia Rozwoju obszaru Miechowskiego Stowarzyszenia Gmin „Jaksa” LGD na lata 2009–2015 zakładała realizację dwóch celów głównych oraz pięciu celów szczegółowych.

W ramach celu głównego: „Wartość dodana do życia na wsi” zrealizowano trzy cele szczegółowe:

1. „Poprawa infrastruktury społecznej na terenie powiatu miechowskiego”

Realizowano projekty dotyczące:

- odnowy centrów wsi na terenie powiatu miechowskiego,
- budowy albo modernizacji obiektów sportowych lub rekreacyjnych,
- remontów świetlic wiejskich i obiektów pełniących ich funkcje.

Tab. 2. Realizacja celu Lokalnej Strategii Rozwoju: „Poprawa infrastruktury społecznej na terenie powiatu miechowskiego”

Wskaźnik produktu	Założony poziom wskaźnika produktu	Osiągnięty poziom wskaźnika produktu	Realizacja wskaźnika
Liczba odnowionych centrów wsi na terenie powiatu miechowskiego	4	7	175%
Liczba nowych lub zmodernizowanych obiektów sportowych	7	26	371%
Liczba wyremontowanych świetlic wiejskich i obiektów pełniących ich funkcje	10	33	330%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych od Lokalnej Grupy Działania Miechowskiego Stowarzyszenia Gmin „Jaksa”

Łącznie zrealizowano 66 projektów (tab. 2), które dotyczyły remontów i modernizacji istniejących świetlic wiejskich i pomieszczeń pełniących ich funkcje. Oprócz robót typowo budowlanych, jak wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, docieplenia obiektów i wymiana posadzek, wiele działań poświęcono na wyposażenie pomieszczeń świetlicowych w nowe stoliki czy krzesła oraz dokupienie świetlicom sprzętu rekreacyjnego (do tenisa stołowego, bilardu czy gier świetlicowych). Zakupiono również sprzęt do zapleczy kuchennych, aby świetlice miały bardziej funkcjonalny charakter dla miejscowej społeczności.

2. „Dbłość o środowisko. Rozwój przedsiębiorczości, rolnictwa ekologicznego oraz zastosowania alternatywnych źródeł energii”

Realizowano projekty dotyczące:

- organizacji edukacyjnych imprez dotyczących ekologii,

- wyposażenia obiektów w instalacje wykorzystujące energię odnawialną do poprawy prowadzenia działalności gospodarczej lub kulturalnej,
- rozwoju działalności gospodarczych.

Tab. 3. Realizacja celu Lokalnej Strategii Rozwoju: „Dbałość o środowisko. Rozwój przedsiębiorczości, rolnictwa ekologicznego oraz zastosowania alternatywnych źródeł energii”

Wskaźnik produktu	Założony poziom wskaźnika produktu	Osiągnięty poziom wskaźnika produktu	Realizacja wskaźnika
Liczba zorganizowanych imprez o charakterze edukacyjnym dotyczącym ekologii	4	1	25,0%
Liczba obiektów wykorzystujących energię odnawialną do poprawy prowadzenia działalności gospodarczej	40	23	57,5%
Liczba rozwijających się lub nowych działalności gospodarczych	6	9	150,0%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych od Lokalnej Grupy Działania Miechowskiego Stowarzyszenia Gmin „Jaksa”

W ramach realizacji projektów przeprowadzono działania dotyczące zastosowania odnawialnych źródeł energii do poprawy warunków działalności gospodarczej i kulturalnej przez zamianę dotychczasowych konwencjonalnych źródeł ogrzewania i zasilania energią elektryczną oraz promocję szeroko pojmowanej dbałości o ochronę środowiska naturalnego (tab. 3). Chociaż założony na wstępie poziom wskaźnika produktu nie został osiągnięty, to efekt końcowy operacji został przekroczony w znacznym stopniu.

3. „Kultywowanie tradycji, ochrona dziedzictwa i budowanie tożsamości i współpracy na obszarze LGD”

Realizowano projekty dotyczące:

- rozwoju i tworzenia zespołów oraz grup formalnych i nieformalnych wyposażonych w stroje, instrumenty muzyczne,
- działań edukacyjnych, na przykład szkoleń, warsztatów i innych inicjatyw edukacyjnych podnoszących wiedzę i umiejętności mieszkańców.

Tab. 4. Realizacja celu Lokalnej Strategii Rozwoju: „Kultywowanie tradycji, ochrona dziedzictwa i budowanie tożsamości i współpracy na obszarze LGD”

Wskaźnik produktu	Założony poziom wskaźnika produktu	Osiągnięty poziom wskaźnika produktu	Realizacja wskaźnika
Liczba zespołów i grup formalnych i nieformalnych wyposażonych w stroje, instrumenty	6	19	317%
Liczba szkoleń, warsztatów i innych inicjatyw edukacyjnych podnoszących wiedzę i umiejętności	7	39	557%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych od Lokalnej Grupy Działania Miechowskiego Stowarzyszenia Gmin „Jaksa”

W ramach spełnienia tego wskaźnika realizowane były projekty dotyczące rozwoju lub tworzenia grup kultywujących lokalne tradycje albo rozwijających zainteresowania mieszkańców obszaru objętego LSR (tab. 4). Głównie działania nakierowane były na doposażenie istniejących orkiestr dętych oraz zespołów folklorystycznych w stroje, instrumenty muzyczne, aparaturę techniczną. Do tej grupy projektów zaliczano też zakup wyposażenia do kultywowania lokalnych tradycji kulturowych i kulinarnych, a także aktywnego zagospodarowania czasu wolnego mieszkańców wsi. Główną grupą wnioskodawców w tym działaniu były organizacje pozarządowe oraz Gminne Ośrodki Kultury, przy których działają zespoły kultywujące lokalne tradycje. Wartość tego wskaźnika również została znacznie przekroczona z uwagi, iż niektóre projekty nie wymagały dużych kwot dofinansowania – składane były wnioski na miarę możliwości finansowych organizacji. W tej grupie realizowane były również projekty dotyczące wszelkich działań edukacyjnych podnoszących wiedzę mieszkańców, ich umiejętności i rozwój zainteresowań młodzieży i dorosłych.

W ramach celu głównego „Poprawa atrakcyjności turystycznej i promocja atrakcyjności turystycznej oraz produktu lokalnego” zrealizowano dwa cele szczegółowe:

1. „Rozwój infrastruktury turystycznej”

W ramach programu realizowane były projekty dotyczące (tab. 5): budowy małej infrastruktury turystycznej, zagospodarowania miejsc pełniących funkcję turystyczno-rekreacyjną, renowacji zabytków wpisanych do rejestrów, zagospodarowania miejsc pamięci narodowej czy pomników.

Tab. 5. Realizacja celu Lokalnej Strategii Rozwoju: „Rozwój infrastruktury turystycznej”

Wskaźnik produktu	Założony poziom wskaźnika produktu	Osiągnięty poziom wskaźnika produktu	Realizacja wskaźnika
Liczba obiektów dotyczących infrastruktury turystycznej, które uzyskały wsparcie	5	19	380%
Liczba obiektów dotyczących odnowienia zabytków, miejsc pamięci, pomników lub odnowienie przestrzeni wokół nich	5	3	60%
Liczba powstałych muzeum, skansenów, miejsc historycznych	3	0	0%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych od Lokalnej Grupy Działania Miechowskiego Stowarzyszenia Gmin „Jaksa”

Wskaźnik dotyczący liczby utworzonych obiektów infrastruktury turystycznej został przekroczony w znaczącym stopniu z uwagi na fakt złożenia większej liczby wniosków o podobnym charakterze – głównie przez jednostki samorządów gminnych – na niewielkie kwoty dofinansowania takich projektów. Pozostałe wskaźniki nie osiągnęły w pełni zakładanej wartości liczbowej ze względu otrzymania niewielkiej kwoty dofinansowania na drogie prace renowacyjne dotyczące obiektów zabytkowych.

2. „Rozwój produktu lokalnego”

Drugim celem szczegółowym realizowanym w ramach projektu głównego był rozwój produktu lokalnego (tab. 6). W zakresie realizacji tego wskaźnika mieściły się wszelkie

działania promujące region Ziemi Miechowskiej, jego tradycje i obrzędy, kultywowanie tradycji historycznych oraz wartości kulturowych regionu, wydawanie publikacji promocyjnych o regionie, opracowań o obszarze, filmów promocyjnych, folderów i map turystycznych oraz powstałe portale internetowe lub zakładki tematyczne przy istniejących stronach internetowych.

Tab. 6. Realizacja celu Lokalnej Strategii Rozwoju: „Rozwój produktu lokalnego”

Wskaźnik produktu	Założony poziom wskaźnika produktu	Osiągnięty poziom wskaźnika produktu	Realizacja wskaźnika
Liczba wydarzeń promocyjnych	10	22	220,00%
Liczba wydarzeń o charakterze historycznym w oparciu o dziedzictwo kulturowe	3	6	200,00%
Liczba nowych wydawnictw, portali, opracowań, filmów	5	12	240,00%
Liczba powstałych miejsc informacji turystycznej	3	2	66,67%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych od Lokalnej Grupy Działania Miechowskiego Stowarzyszenia Gmin „Jaksa”

Większość analizowanych wskaźników została znacząco przekroczona z uwagi na zwiększoną aktywność organizacji pozarządowych i samorządów w celu promocji atrakcyjności turystycznej regionu związanej z dziedzictwem historycznym i kulturowym.

Jedynym wskaźnikiem, który nie został w pełni osiągnięty, jest liczba powstałych miejsc informacji turystycznej z uwagi na fakt odrzucenia jednego wniosku o tym charakterze, z przyczyn formalnych.

Wyniki badań ankietowych dotyczących wpływu realizowanej Lokalnej Strategii Rozwoju na jakość życia ludności

Ocenę jakościową oparto o badania ankietowe przeprowadzone wśród 200 mieszkańców powiatu miechowskiego, które zechciały podzielić się swoimi spostrzeżeniami na temat wpływu na ich życie codzienne inicjatyw realizowanych w ich środowisku.

W ankiecie uczestniczyło 58% kobiet i 42% mężczyzn. Najwięcej ankietowanych znalazło się w przedziale wiekowym 31–50 lat (ok. 44%). Blisko 45% ma wykształcenie średnie, najmniej – zaledwie 5% – wykształcenie podstawowe. Najwięcej ankietowanych pochodziło ze terenów wiejskich – 82%. W tym 44% osób jest rolnikami, a 38% pracuje zawodowo.

Ponad 80% badanych zdaje sobie sprawę, iż w pośredni lub bezpośredni sposób korzysta z obiektów lub organizowanych przedsięwzięć współfinansowanych przez środki z Unii Europejskiej. Około 9,5% respondentów nie dostrzega takiej zależności, a 10% badanych nie może wyrazić zdania o takiej zależności. Zdecydowana większość respondentów (72%) uważa, że realizowane projekty współfinansowane z Unii odpowiadają zapotrzebowaniu mieszkańców. Ponad 10%, że projekty nie były potrzebne, a 18% nie ma zdania na ten temat.

Za przydatnością zrealizowanych projektów na obszarze zamieszkania opowiedziało się 85% badanych, 15% było negatywnie nastawionych do przydatności realizowanych projektów.

Na pytanie: „Czy zrealizowane projekty zwiększyły atrakcyjność regionu?” większości respondentów (75,5%) twierdzi, że tak. Około 6,5% twierdziło, że nie miały one wpływu na zwiększenie atrakcyjności miejsca zamieszkania. A tylko 18% badanych nie potrafiło odnieść się do tej kwestii. Zdecydowana większość respondentów (71,5%) uważa, że zrealizowane projekty mają wpływ na urozmaicenie życia codziennego. Około 8,5% nie uważa zmian w jakości życia, natomiast 20% badanych nie potrafiło ocenić tego wpływu.

Na kolejne pytanie: „Czy któryś ze zrealizowanych w Pani/Pana regionie projektów przyczynił się do zmniejszenia różnic względem innych regionów?” zdecydowana większość badanych (62,5%) oceniła, że zrealizowane projekty zacierały różnice pomiędzy gminami regionu, 8,5% nie widzi takiego wpływu, natomiast 29% badanych nie mogło znaleźć porównania. Około 74% uważa, że tempo realizacji wnioskowanych projektów było dość szybkie, 26% ma jednak zastrzeżenia do tempa realizacji projektów. Ponad 85% respondentów wypowiada się, że zakończone projekty są wykorzystywane przez mieszkańców. Jednak 14,5% nie zauważa większego zainteresowania odbiorców tymi realizacjami. Według większości badanych (59,5%) informacja o realizacji projektów jest wystarczająca. Około 19,5% oceniło, że informacje powinny być bardziej dostępne.

Na pytanie: „Czy uważa Pani/Pan, że pieniądze z funduszy unijnych można by wykorzystywać lepiej niż wydając je na realizację projektów” zdania respondentów są bardzo podzielone. Większość, bo 55,62% badanych, uważa, że można było wydać pozyskane dotacje lepiej.

Na zakończenie ankiety poproszono o określenie ogólnego poziomu zadowolenia z faktu zamieszkiwania oraz rozwoju gminy, w której respondenci mieszkają. Zdecydowana większość badanych odczuwa zadowolenie z zamieszkiwania w swoim środowisku: 31,50% odpowiedziało „Zdecydowanie tak”, 38,50% – „Raczej tak”. Łącznie można przyjąć, że 70% badanych jest zadowolonych z rozwoju swojej gminy i z faktu zamieszkiwania na tym terenie. Tylko 6% respondentów nie odczuwa satysfakcji z zamieszkiwania w swojej gminie, a 24% badanych nie potrafiło zająć stanowiska w tej kwestii.

Podsumowanie i wnioski

W 2006 r. z inicjatywy sześciu gmin powiatu miechowskiego powstało Miechowskie Stowarzyszenie Gmin „Jaksa”, którego działalność jest jednym z najważniejszych czynników determinujących rozwój lokalny powiatu miechowskiego. W ramach działalności statutowej Stowarzyszenia została opracowana Lokalna Strategia Rozwoju. W latach 2007–2015 na realizację zadań podejmowanych w ramach takich programów, jak: „Małe projekty”, „Odnowa i rozwój wsi”, „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw” i „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej”. przeznaczono ok. 7, 5 mln zł.

Wnioski, jakie nasuwają się po dokonaniu analizy stanu wdrażania LSR na terenie powiatu miechowskiego, to przede wszystkim:

- duże możliwości realizacji projektów przez samorządy oraz duże zainteresowanie samorządów ubieganiem się o środki,

- niski udział wśród liczby składanych wniosków operacji realizowanych przez sektor prywatny związany z trudnościami ubiegania się o środki w ramach działania „Małe projekty”,
- duże ograniczenie dla osób fizycznych w składaniu wniosków,
- brak możliwości aplikowania przez osoby ubezpieczone w KRUS,
- ograniczenia dla przedsiębiorców co do mx.,
- wartość pozyskanego dofinansowania do 50 tys. zł,
- skomplikowany i trudny proces oceny formalnej wniosków w ARiMR – zniechęcający wnioskodawców,
- brak środków ze strony sektora NGO na potrzeby realizacji projektów.
- średni poziom realizacji założonego budżetu LSR na poziomie podpisanych umów, wynoszący 91,00%,
- przekroczenie (w niektórych przypadkach znaczne) poziomu realizacji części wskaźników produktu, rezultatu,
- badanie ankietowe wskazało, że ogólna ocena wdrażania LSR w życie w porównaniu do jej pierwotnych założeń jest dobra – ankietowane osoby oceniły bardzo dobrze i dobrze stopień realizacji założeń strategii i ich realizację.

Analiza wykazała wysoki wpływ na stopień realizacji strategii czynników egzogenicznych, które determinują sam proces wdrażania LSR i oddziałują na efekty wdrażania LSR. Spośród zidentyfikowanych czynników zewnętrznych należy wskazać przede wszystkim takie jak: brak środków finansowych ze strony sektora NGO (finansowanie wkładu własnego, refundacja), zmiana przepisów dotyczących możliwości ubiegania się o dofinansowanie w ramach LGD ze strony podmiotów gospodarczych (małe projekty) czy proces oceny wniosków składanych za pośrednictwem LGD przez ARiMR – które w najwyższym stopniu wpływają na sam proces wdrażania założeń strategii w życie.

Zaprezentowane powyżej wnioski wykorzystano do przeprowadzenia wstępnych rekomendacji dotyczących kształtu nowej Lokalnej Strategii Rozwoju w okresie programowania 2014–2020.

Literatura

References

- Czempas, J. (2009). Środki unijne jako źródło finansowania działalności jednostek samorządu terytorialnego województwa śląskiego (2004–2007). W: L. Patrzalek (red.), *Finanse lokalne. Wybrane zagadnienia*. Poznań: Wyższa Szkoła Bankowa w Poznaniu.
- Filip, P. (2005). Audyt wewnętrzny jako narzędzie wspomagające procesy zarządzania w jednostkach sektora finansów publicznych. W: *Sprawozdawczość i rewizja finansowa w procesie poprawy bezpieczeństwa obrotu gospodarczego*. Kraków: Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej.
- Gos, M., Wąsowicz, M. (2008). Fundusze unijne jako główne źródło finansowania inwestycji w Polsce. *Zeszyty Naukowe Politechniki Białostockiej, Ekonomia i Zarządzanie*, 12, 355–372.
- Jarecki, R., Krawiec, S. (2007). Stymulowanie rozwoju transportu w polskich regionach przez środki finansowe Unii Europejskiej w nowym okresie programowania 2007–2013. *Transport Miejski i Region*, 9, 22–28.
- Klamut, M. (2008). Konkurencyjność gospodarki regionalnej i lokalnej. W: Z. Strzelecki (red.), *Gospodarka regionalna i lokalna*, Wydawnictwo Naukowe PWN, 47–77.
- Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej (2003). *Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego 2004–2006*, Warszawa.

Raport z badania ewaluacyjnego. Ewaluacyjna Realizacja Lokalnej Strategii Rozwoju Miechowskiego Stowarzyszenia Gmin „Jaksa”. Lokalna Grupa Działania. Miechów, wrzesień 2015 r.

Rowiński, J. (2008). *Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013*, Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowy Instytut Badawczy.

Weiss, E. (2004). Możliwości wsparcia infrastrukturalnych projektów innowacyjnych środkami Unii Europejskiej. W: J. Słodczyk (red.), *Rozwój miast i zarządzanie gospodarką miejską*. Opole: Uniwersytet Opolski, 582–596.

Rafał Bielecki, mgr, Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie, Instytut Geografii, Zakład Ekorozwoju i Kształtowania Środowiska Geograficznego. Zainteresowania: rozwój lokalny, hydrologia, ochrona środowiska, turystyka.

Rafał Bielecki, MA, Pedagogical University of Cracow, Institute of Geography, Department of Sustainable Development and Environmental Geography. His research interests include local development, hydrology, environmental protection, tourism.

Adres/Address:

Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie
Wydział Geograficzno-Biologiczny
Instytut Geografii
Zakład Ekorozwoju i Kształtowania Środowiska Geograficznego
ul. Podchorążych 2
30-084 Kraków, Polska
e-mail: rafal.bielecki1@op.pl